

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
TEISĖS GRUPĖ**

IŠVADA

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS
RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS 2004 M. RUGPJŪČIO 31 D. NUTARIMO NR. 1106 „DĖL
TRADICINĖS RELIGINĖS BENDRUOMENĖS AR BENDRIJOS MOKYKLOS,
VYKdančios formaliojo švietimo programas, finansavimo tvarkos
APRAŠO PATVIRTINIMO“ PAKĖITIMO“ PROJEKTO (toliau – Projektas)
(TAP-20-1952; TAIS NR.: 20-2305(2))**

2020-11-25 Nr.NV-3203

Vilnius

Įvertinę Projekto atitiktį įstatymams, Vyriausybės nutarimams bei teisės technikos reikalavimams, teikiame šias pastabas ir pasiūlymus.

1. Nevalstybinės tradicinės religinės bendruomenės ar bendrijos mokyklos, vykdančios formaliojo švietimo programas, finansavimo tvarkos aprašo (toliau – Aprašas) 3 punkte siūloma nustatyti, kad nevalstybinės tradicinės religinės bendruomenės ar bendrijos mokyklos, kurios įregistruotos Juridinių asmenų registre ir pateikusias viešosios įstaigos steigimo sutartį, finansuojamos iš Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto.

Pirma, neaišku kam pateikiama viešosios įstaigos steigimo sutartis, jei Švietimo, mokslo ir sporto ministerijai – siūloma taip ir nustatyti.

Antra, atkreiptinas dėmesys į tai, kad Švietimo įstatymas nenumato, kad nevalstybinės tradicinės religinės bendruomenės ar bendrijos mokyklos teisinė forma – viešoji įstaiga. Švietimo įstatymo 43 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad nevalstybinės mokyklos teisinę formą pasirenka savininkas (dalyvių susirinkimas). Atsižvelgiant į tai, siūlytina aptariamoje nuostatoje nenurodyti konkrečios juridinio asmens teisinės formos.

Trečia, Viešųjų įstaigų įstatymo 4 straipsnio 2 ir 3 dalyse nustatyta, kad viešosios įstaigos steigimo teisinis pagrindas yra šio Įstatymo nustatyta tvarka steigėjų sudarytas viešosios įstaigos steigimo sandoris – viešosios įstaigos steigimo sutartis *ar steigimo aktas*. Jeigu steigėjas yra vienas asmuo, jis ar jo įgaliotas asmuo pasirašo viešosios įstaigos *steigimo aktą*. Atsižvelgiant į tai, manome, kad aptariamoje nuostatoje nėra tikslo nurodyti (išskirti) *steigimo sutartį*. Siūlytume vartoti Civiliniame kodekse vartojamą bendrinę formuluotę „steigimo sandoris“, kuri apima tiek viešosios įstaigos steigimo sutartį, tiek steigimo aktą.

Ketvirta, Viešųjų įstaigų įstatyme nustatyta: Viešosios įstaigos steigėjai, šio Įstatymo ir įstatų nustatyta tvarka perdavę viešajai įstaigai įnašą, tampa jos dalininkais (Viešųjų įstaigų įstatymo 7 straipsnio 2 dalis). Viešosios įstaigos dalininkas turi teisę parduoti ar kitaip perleisti dalininko teises (Viešųjų įstaigų įstatymo 7 straipsnio 6 dalis). Tai reiškia, kad religinė bendruomenė ar bendrija, įsteigusi mokyklą, gali nebūti mokyklos dalyve. Atsižvelgiant į tai, siūlytina įvertinti ar, siekiant įtraukti juridinį asmenį į Religinių bendruomenių ar bendrijų mokyklų sąrašą, pakanka įvertinti mokyklos pateiktą steigimo sandorį (t.y. įvertinti kokie asmenys yra juridinio asmens steigėjai) ar, visgi taip pat turėtų būti įvertinta ir aktuali informacija apie juridinio asmens dalyvius (dalininkus). Svarbu atkreipti dėmesį ir į tai, kad nei Švietimo įstatyme nei Religinių bendruomenių ir bendrijų įstatyme nėra apibrėžtos sąvokos „tradicinės religinės bendruomenės ar bendrijos mokykla“ ir „nevalstybinė tradicinės religinės bendruomenės ar bendrijos mokykla“, todėl pastarąją sąvoką (kurios aiškinimas yra svarbus siekiant skirti mokyklai valstybės biudžeto lėšų, kaip

tai numato Švietimo įstatymo 67 straipsnio 10 dalies nuostatos) galima įvairiai interpretuoti, pvz., kad nevalstybine tradicinės religinės bendruomenės ar bendrijos mokykla laikomas juridinis asmuo, kurio: a) vienintelis steigėjas (ir (ar) dalyvis) ar visi steigėjai (ir (ar) dalyviai) yra tradicinės religinės bendruomenės ar bendrijos; b) bent vienas steigėjas (ir (ar) dalyvis) yra tradicinė religinė bendruomenė ar bendrija.

Pažymėtina, kad Konstitucinio Teismo 2006 m. lapkričio 13 d. nutarime konstatuota, kad iš Konstitucijos, *inter alia* konstitucinio teisinės valstybės principo, kylantis reikalavimas paisyti teisės aktų hierarchijos suponuoja, kad įstatymuose vartojamų sąvokų turinys gali būti apibrėžiamas (*inter alia* aiškinamas) *tik įstatymu*, o ne žemesnės galios teisės aktu. Atsižvelgiant į tai, siūlytina įvertinti, ar nebūtų tikslinga nevalstybinės tradicinės religinės bendruomenės ar bendrijos mokyklos sąvoką apibrėžti Švietimo įstatyme.

2. Aprašo 10 punkte siūloma nustatyti, kad religinių bendruomenių ar bendrijų mokyklos, atsiskaitydamos už mokyklos ūkio lėšas gali pateikti laisvos formos pažymą apie *pavedimui vykdyti* skirtų lėšų likutį sąskaitoje. Aptariamoje nuostatoje siūlytina tikslinti formuluotę „pavedimui vykdyti“, nes joks pavedimas Apraše nėra aptartas (neminimas).

3. Pritariame Teisingumo ministerijos išvados 7 pastabai („Kadangi mokyklos savininkas (dalyviai) gali ir pats (patys) skirti lėšų mokyklai, pareiga atsiskaityti turėtų būti tik už pagal Aprašą gautas lėšas“) ir siūlytume patikslinti Aprašo 10 punktą.

4. Lyginant Ūkio lėšų, skiriamų iš Lietuvos Respublikos atitinkamų metų valstybės biudžeto specialių tikslinių dotacijų savivaldybių biudžetams, skyrimo savivaldybių mokykloms (klasėms arba grupėms), skirtoms šalies (regiono) mokiniams, turintiems specialiųjų ugdymosi poreikių, metodikos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. gruodžio 12 d. nutarimu Nr. 1516 (toliau – Metodika), 4 punkto ir Aprašo 8 punkto (abiejuose punktuose nustatyta kam (kokioms išlaidoms apmokėti) gali būti naudojamos ūkio lėšos) pastebėtini tam tikri skirtumai: pvz. Metodikoje nustatyta, kad ūkio lėšos gali būti naudojamos darbuotojų sveikatai tikrinti, aprangai ir patalynei, spaudiniams įsigyti, samdomų ekspertų, konsultantų paslaugoms apmokėti. Šių išlaidų rūšių nėra Aprašo 8 punkte. Prašytina paaiškinti kodėl Metodikos ir Aprašo nuostatos skiriasi. Pritariame Teisingumo ministerijos išvados 6 punkte pateiktam pastebėjimui, kad atsižvelgiant į Švietimo įstatymo 67 str. 10 d. įtvirtintą principą „tiek pat, kiek jų skiriama to paties tipo valstybinėms ar savivaldybių mokykloms“, ūkio lėšos tradicinės religinės bendruomenės ar bendrijos mokyklai, turinčiai klases, skirtas mokiniams, turintiems specialiųjų ugdymosi poreikių, turėtų būti skiriamos tomis pačiomis sąlygomis kaip nustatyta Metodikoje.

5. Siūlytina Aprašą papildyti nuostatomis dėl pareigos grąžinti nepanaudotas ir ne pagal tikslinę paskirtį panaudotas ūkio lėšas.

6. Siekiant suvienodinti vartojamas formuluotes Aprašo 4 punkte po žodžio „bendruomenių“ prieš žodį „bendrijų“ įrašytina „ar“ vietoj „ir“.

Dėl susijusių aspektų:

Religinių bendruomenių ir bendrijų įstatymo 14 straipsnyje nustatyta, kad tradicinių religinių bendruomenių ir bendrijų švietimo ir ugdymo įstaigos, suteikiančios valstybinio standarto bendrąjį išsilavinimą, yra finansuojamos ir išlaikomos Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka, skiriant biudžeto lėšų tiek pat, kiek ir atitinkamo tipo (pakopos) valstybės ar savivaldybių švietimo įstaigoms. Lėšų dydis nustatomas atsižvelgiant į išlaidas, numatytas vienam vaikui, moksleiviui atitinkamo tipo (pakopos) valstybinėse ar savivaldybių švietimo įstaigose. Švietimo įstatymo 67 straipsnio 10 dalyje nustatyta, kad nevalstybinės tradicinės religinės bendruomenės ar bendrijos mokyklos,

vykdančios formaliojo švietimo programas, finansuojamos Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka, skiriant iš biudžeto mokymo lėšų ir mokyklos ūkio lėšų tiek, kiek jų skiriama to paties tipo valstybinėms ar savivaldybių mokykloms, *jeigu tai numatyta Lietuvos Respublikos tarptautinėje sutartyje*. Siūlytume įvertinti minėtų įstatymų nuostatų tarpusavio suderinamumą. Manytume, kad Švietimo įstatymo nuostata „*jeigu tai numatyta Lietuvos Respublikos tarptautinėje sutartyje*“ „siaurina“ Religinių bendruomenių ir bendrijų įstatyme nustatytą reguliavimą, pagal kurį finansavimas turi būti skiriamas visoms tradicinių religinių bendruomenių ir bendrijų mokykloms, kai tuo tarpu Švietimo įstatymo nuostatos suponuoja jų taikymą tik katalikiškų mokyklų atžvilgiu.

Teisės grupės patarėja

Jelena Kučeriaviėnė

